

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuperusteet ja maksujen tuntivälys- ja maksuprosenttimuutokset 1.8.2026 alkaen

Sivla 26.03.2026
289/02.05.00/2026

Valmistelija varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen, puh. 040 5079571

Opetus- ja kulttuuriministeriön 26.11.2025 antamalla ilmoituksella (1028/2025) varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ja tulorajat tarkistetaan 1.8.2026 alkaen.

Laki säättää kunnan päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetystä varhaiskasvatuksesta perittävistä asiakasmaksuista. Päiväkotijärjestettävästä varhaiskasvatuksesta voidaan määrätä kuukausimaksu. Maksu voidaan periä enintään yhdeltätoista kalenterikuukaudelta toimintavuoden aikana.

Lain 2 §:n mukaan kokoaikaisella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan vähintään 35 tuntia viikossa annettavaa varhaiskasvatusta. Osa-aikaisella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle 35 tuntia viikossa annettavaa varhaiskasvatusta.

Kokoaikaisen varhaiskasvatuksen kuukausimaksu saa olla enintään perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittama euromäärä vähimmäistulorajan ylittävistä kuukausitulosta. Kunta voi määrätä enimmäismaksun, jos hakija ei ilmoita perheen tuloja.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) 16 §:n edellyttämät indeksitarkistukset asiakasmaksuun ja tulorajoihin tehdään joka toinen vuosi. Varhaiskasvatuksessa perittävä korkein mahdollinen ja alin perittävä asiakasmaksu on tarkistettu opetustoimen hintaindeksillä ja maksun määräämisessä käytettävät tulorajat yleisellä ansiotasoindeksillä mukaisesti.

Tarkistusperusteena oleva ansiotasoindeksin muutos on 7,44 % ja opetustoimen hintaindeksin muutos 7,84 %. Näin ollen maksujen perusteena olevat tulorajat nousevat ja ylin perittävä maksu nousee nykyisestä 311 eurosta 335 euroon.

Perheen koko	Tuloraja 1.8.2024 alkaen	Tuloraja 1.8.2026 alkaen	Maksuprosentti
2	4 066	4369	10,7
3	5 245	5635	10,7
4	5 956	6399	10,7
5	6 667	7163	10,7
6	7 376	7925	10,7

Jos perheen koko on suurempi kuin kuusi henkilöä, korotetaan maksun määräämisen perusteena olevaa tulorajaa 295 eurolla kustakin seuraavasta perheen alaikäisestä lapsesta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan ja indeksikorotusten jälkeen perheen nuorimman lapsen maksu voi olla 1.8.2026 alkaen kokoaikaisesta varhaiskasvatuksesta enimmillään 335 euroa kuukaudessa ja saman perheen ikäjärjestyksessä toiseksi nuorimman varhaiskasvatuksessa olevan lapsen korkein perittävä maksu on 40 % nuorimman lapsen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta eli enimmillään 134 euroa kuukaudessa. Kustakin seuraavasta varhaiskasvatuksessa olevasta lapsesta määrättävä maksu on 20 % nuorimman lapsen kokoaikaisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta eli enimmillään 67 euroa.

Alin perittävä lapsikohtainen maksu on 32 euroa, tämä oli aiemmin 30 euroa (31.7.2026 saakka).

Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa keskimäärin enintään 20 tuntia viikottain, kuukausmaksu saa olla enintään 60 % kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta.

Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa keskimäärin enemmän kuin 20 tuntia viikottain mutta alle 35 tuntia, kunnan tulee periä maksu, joka on suhteutettu varhaiskasvatusaikaan. Laskettaessa lapsen keskimääräistä viikottaista aikaa varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon varhaiskasvatukseen varattu aika kalenterikuukauden ajalta.

Varhaiskasvatuksen maksua alentavana tekijänä on otettava huomioon myös perusopetuslain mukainen maksuton esiopetus.

Esimerkki 1: tulorajat 1.8.2024 – 31.7.2026

4-henkinen perhe, bruttotulot 8000 euroa:

a) yksi varhaiskasvatuksessa oleva lapsi; lapsen varhaiskasvatusmaksu:

$$8000 - 5956 = 2044 \times 10,7\% = 219 \text{ euroa}$$

b) kaksi varhaiskasvatuksessa olevaa lasta: nuorimman lapsen maksu:

$$8000 - 5956 = 2044 \times 10,7\% = 219 \text{ euroa; perheen toisen lapsen maksu} \\ 40\% \times 219 \text{ euroa} = 88 \text{ euroa; yhteensä } 307 \text{ euroa.}$$

Esimerkki 2: tulorajat alkaen 1.8.2026 :

4-henkinen perhe, bruttotulot 8000 euroa:

a) yksi varhaiskasvatuksessa oleva lapsi; lapsen varhaiskasvatusmaksu:

$$8000 - 6399 = 1601 \times 10,7\% = 171 \text{ euroa}$$

b) kaksi varhaiskasvatuksessa olevaa lasta: nuorimman lapsen maksu:

$$8000 - 6399 = 1601 \times 10,7\% = 171 \text{ euroa; perheen toisen lapsen maksu} \\ 40\% \times 171 \text{ euroa} = 68 \text{ euroa; yhteensä } 239 \text{ euroa.}$$

1.8.2026 voimaan tulevien indeksitarkistusten vaikutuksia varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymään voidaan arvioida syys-lokakuussa 2026 ja huomioida mahdollisen lisätalousarvion yhteydessä. Tulorajojen nousun myötä saattaavat lapsikohtaiset maksut pienentyä, jos perheiden tulotasossa ei ole tapahtunut muutoksia. Toisaalta ylin perittävä maksu nousee aiempaan verrattuna.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujärjestelmässä Jämsässä on ollut käytössä viisi (5) tuntivälystä vuodesta 2019 alkaen. 1.8.2024 – 31.7.2026 ne ovat seuraavat:

Sovittu toiminta-aika tunteina kuukaudessa	Laskennallinen asiakasmaksu prosenttia korkeimmasta maksusta	Enintään €/kk
0 – 84 tuntia/kk	60 %	187 €
85 – 107 tuntia/kk	70 %	212 €
108 -130 tuntia/kk	80 %	249 €
131 – 150 tuntia/kk	90 %	280 €
yli 151 tuntia/kk	100 %	311 €

Tammikuussa 2026 perheet ovat valinneet hoitoaikoja siten, että noin 10 % lapsista on varhaiskasvatuksessa 0 - 84 tuntia kuukaudessa, noin 8 % lapsista 85 – 107 tuntia kuukaudessa, 14 % lapsista 108 – 130 tuntia kuukaudessa, 17 % lapsista 131 – 150 tuntia kuukaudessa ja 51 % lapsista yli 151 tuntia kuukaudessa.

Maksutonta esiopetusta on 4 tuntia päivässä (84 tuntia kuukaudessa). Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen asiakasmaksu on seuraavaavien tuntivälysten mukainen:

Sovittu toiminta-aika tunteina kuukaudessa, täydentävä varhaiskasvatus	Laskennallinen asiakasmaksu prosenttia korkeimmasta maksusta	Enintään €/kk
0 – 42 tuntia /kk	40 %	124 €
43 – 84 tuntia/kk	60 %	187 €
85 – 107 tuntia/kk	70 %	212 €
108 tuntia tai enemmän/kk	80 %	249 €

Täydentävässä varhaiskasvatuksessa alle 42 tuntia kuukaudessa olevia lapsia on 4 %, 43 – 84 tuntia kuukaudessa 29 %, 85 – 107 tuntia 20 % ja 108 tuntia tai enemmän 47 % lapsista.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa on määritelty lasten hoitoaikojen tuntimäärät, joiden mukaan asiakasmaksut voidaan määritellä. Tuntimäärät on määrittelty kolmeen tuntivälykseen. Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa keksimäärin enintään 20 tuntia viikottain (max 84 tuntia/kk), saa kuukausimaksu olla enintään 60 prosenttia kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksusta. Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa keskimäärin vähintään 35 tuntia viikottain (yli 147 tuntia/kk) voidaan kuukausimaksuna periä kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksu. Jos lapsi on varhaiskasvatuksessa keskimäärin enemmän kuin 20 tuntia viikottain, mutta alle 35 tuntia (85 – 146 tuntia/kk), tulee kunnan periä maksu, joka on suhteutettu varhaiskasvatusaikaan. Laskettaessa lapsen keskimääräistä viikoittaista aikaa varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon varhaiskasvatukseen varattu aika kalenterikuukauden ajalta.

Seudullisen varhaiskasvatuksen palvelualueen kunnista mm Jyväskylä, Muurame, Petäjävesi ja Uurainen ovat siirtyneet varhaiskasvatusmaksujen osalta käyttämään kolmea (3) tuntivälystä aiemman viiden (5) sijaan.

Käytössä olevat tuntivälykset ovat 1 – 85 tuntia/kk – 60 %, 85 – 150 tuntia/kk – 85 % ja yli 151 tuntia/kk – 100 %.

Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa on em. kunnissa käytössä kaksi (2) tuntivälystä: 1 – 84 tuntia - 60 % ja yli 84 tuntia - 65 %.

Mikäli myös Jämsässä siirryttäisiin käyttämään edellä mainittuja kolmea ja kahta tuntivälystä nykyisten sijaan, se yhtenäistäisi käytäntöjä kuntien välillä. Muutos olisi luontevaa toteuttaa samaan aikaan valtakunnallisten muutosten kanssa. Jatkossa huoltajat voisivat varata varhaiskasvatuksessa hoitoaikoja 1.8.2026 alkaen kolmen tuntivälyksen välillä, esiopetusikäiselle voisi jatkossa varata kahdesta eri tuntivälyksestä. Tuntivälysten vähentäminen viidestä kolmeen tulisi vaikuttamaan perheiden ratkaisuihin varhaiskasvatuspalvelujen laajuudesta ja varatuista hoitoajoista. Perheiden vaihtuvat tilanteet ja varhaiskasvatuksen tarpeet eivät jatkossa välttämättä aiheuttaisi tunti luokan muutoksia. Tällä hetkellä niitä tehdään useita kuukausittain.

Tuntivälysten väheneminen ei vaikuttaisi alimpaan ja ylimpään tunti luokkaan. Keskimmaisissa tuntivälyksissä vaikutukset olisivat pieniä. Perheet, joilla tuntivälysmuutoksen myötä maksu nousisi, saisivat vastineeksi lisää palvelua.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymään esitetyllä muutoksella ei olisi käytännössä vaikutusta.

Tuntivälyksen muutos vähentäisi hallinnollista työtä palveluohjauksessa ja myös päiväkodeissa. Esimerkiksi muutos vähentäisi asiakasmaksuista tehtävien hallintopäätösten määrää ja asiakkaan neuvonta olisi yksinkertaisempaa. Päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa uudistus vähentäisi varattujen hoitotuntien seurantaa ja sen myötä myös päiväkotien henkilökunnan hallinnollista työtä.

Esitys varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuntivälyksiksi 1.8.2026 alkaen:

Sovittu toiminta-aika kuukaudessa	Laskennallinen asiaksmaksu prosenttia korkeimmasta maksusta	Enintään €/kk
1 – 84 tuntia/kk	60 %	201 €
85 – 150 tuntia/ kk	85 %	285 €
yli 150 tuntia /kk	100 %	335 €
Sovittu toiminta-aika kuukaudessa, täydentävä varhaiskasvatus	Laskennallinen asiaksmaksu prosenttia korkeimmasta maksusta	Enintään €/kk
1 – 84 tuntia/kk	60 %	201 €
yli 84 tuntia/kk	65 %	218 €

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaan perheillä on ilmoitusvelvollisuus, mikäli perheen olosuhteissa, palveluntarpeissa tai tuloissa tapahtuu muutoksia. Näin ollen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ei tarvitse tarkistaa aina uuden toimintakauden alussa. Tämä vähentäisi osaltaan maksuihin liittyvää hallinnollista työtä.

Varhaiskasvatuksen asiaksmaksuperusteisiin on tehty edellä esitettyjen indeksitarkastusten, tuntivälysmuutosten ja tietojen tarkistamisen lisäksi joitakin muutoksia. Käsitteitä on täsmennetty mm. uusien virkanimikkeiden osalta varhaiskasvatusjohtaja > varhaiskasvatuspäällikkö; toimistos sihteeri > palveluohjaaja. Perusteista on poistettu vanhentuneita tietoja perhevapaiden vaikutuksista.

Asiaksmaksuperusteisiin on lisätty tieto siitä, mistä asiaksmaksupäätös löytyy ja että huoltajien tulee tarkistaa tietojen oikeellisuus.

Tilapäisestä varhaiskasvatuksesta perittävä maksu (nyt 20 €) nousee 22 €/lapsi/päivä.

Lisätietojen osalta poistetaan erilliset yhteystiedot ja liitetään linkki jämsän varhaiskasvatuksen verkkosivuille. Hallinnon järjestelyjen osalta ei tässä vaiheessa voida vielä laittaa 1.8.2026 ajantasaisia yhteystietoja.

Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen selvittää asiaa kokouksessa. Asiaksmaksuperusteet 1.8.2026 ovat oheismateriaalina.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö 31 §: Lautakuntien ja liikelaitosten johtokunnan tehtävät ja yleinen toimivalta, kohta 5

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy seliteosassa esitetyt

1. tuntivällys- ja maksuprosenttimuutokset varhaiskasvatukseen ja esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen 1.8.2026 alkaen
2. varhaiskasvatuksen asiaksmaksuperusteet 1.8.2026 alkaen.

Päätös